

Sebehodnotící zpráva Ústavu středoevropských studií
za období 2014 – 2019

Opava, 23. 10. 2019

prof. PhDr. Dušan Janák, Ph.D.

a) Zaměření tvůrčí činnosti pracoviště

Ústav středoevropských studií (ÚSES) byl vytvořen na základě rozvoje interdisciplinárně pojatých studijních programů i výzkumných aktivit zaměřených na areál střední a východní Evropy v listopadu 2011. V prvním období přibližně do roku 2015 se ústav zaměřoval především na základní i aplikovaný výzkum moderních středoevropských dějin, zejména problematiky politických represí obyvatelstva totalitními režimy ve 20. století, migrací a postavení národnostních menšin ve střední a východní Evropě. Souběžně s tím probíhaly i dílčí politologické výzkumy procesů tranzice a demokratizace a politických elit ve vybraných zemích tohoto regionu po roce 1989, které však nedospěly do podoby většího projektu základního či aplikovaného výzkumu.

Od jara 2015 do jara 2017 se nadále rozvíjel především základní historický výzkum, tematicky rozšířený o problematiku průmyslového dělnictva v českých zemích v letech 1945 – 1948 (od 2013) a novověkých dějin Slezska (od 2015) v širším středoevropském kontextu doprovázený menšími projekty z historické sociologie a politické filozofie v tomto regionu.

Nový statut FVP v červenci 2017 zakotvil tvůrčí činnost ústavu ve dvou výzkumných oblastech: moderní dějiny a historická sociologie střední a východní Evropy a politické režimy, strany a hnutí ve střední Evropě po roce 1989. Následná koncepce rozvoje výzkumu, vývoje a inovací a tvůrčí činnosti na léta 2018 – 2020 pak mj. zdůraznila orientaci vědecko-výzkumné činnosti na problematiku obsaženou ve stávajících akreditovaných programech i programech, které fakulta plánuje předložit k akreditaci, vytvoření výzkumných záměrů týmů i jednotlivců jak na pracovištích, tak i širě koncipovaných s rozvojovým charakterem a přesahem po roce 2020, a spolupráci s ostatními fakultami Slezské univerzity i dalšími tuzemskými a především zahraničními partnery. Koncepce dále deklarovala podporu základního i aplikovaného výzkumu v oblasti národní identity a kulturního dědictví i historicko-politického a sociokulturního vývoje střední Evropy a jeho současných problémů v komparativní perspektivě a zpřístupnění a využití fondů z pozůstalosti prof. M. Boráka, která je uložena v archivu Slezské univerzity.

b) Úroveň tvůrčí činnosti pracoviště

Široce koncipovaný tematický záměr tvůrčí činnosti se realizoval na různých úrovních a různými formami základního i aplikovaného výzkumu a publikační i prezentační činnosti. Základem tvůrčí činnosti po celé období byly dlouhodobé externí projekty základního výzkumu - v oblasti moderních dějin *Perzekuce československých občanů v Sovětském svazu (1918-1956)*, na pomezí historie a historické sociologie *Průmyslové dělnictvo v českých zemích v letech 1938-1948*, úspěšně ukončené v letech 2014 a 2019, na nichž se podíleli pracovníci ústavu i jiných pracovišť. V oblasti základního výzkumu je doplnily dva kratší individuální granty z historické sociologie a politické filozofie (*Sociologie ve střední Evropě před druhou světovou válkou v komparativní perspektivě, Antropologické předpoklady politického myšlení Carla Schmitta*). Pokusem o dosažení kvalitativně vyšší úrovně základního výzkumu je příprava návrhu ERC grantu *Invisible language*, kterou zahájil v roce 2018 doc. D. Janák ml. s podporou interního grantu.

První pokus o rozsáhlejší aplikovaný výzkum politických režimů a stran po roce 1989 představovaly dva projekty Euroregionu Silesia (*Provázanost politických elit na regionální a centrální úrovni, Śląsk w Europie – dziesięć lat członkostwa w Unii Europejskiej*), tematicky i personálně propojené a společně řešené v letech 2013-2015 v Opavě a Ratiboři. Součástí snah o stabilizaci ústavu v roce 2017 byl návrh společného interdisciplinárního projektu aplikovaného výzkumu NAKI II *Právní, historické a společenskovední aspekty nových a tradičních menšin v České republice*, připravený v rámci konsorcia vedeného prof. J. Kuklíkem (PrF UK Praha) a přijatý MK ČR na léta 2018 – 2021. Projekt zahrnující výzkum z oblasti soudobých dějin, politologie i sociologie řeší mezinárodní tým vedený prof. D. Janákem, jehož členy jsou všichni kmenoví pracovníci ústavu. Kromě toho se doc. D. Janák ml. podílel na řešení dalšího projektu NAKI II *Kulinární dědictví českých zemí: paměť, prezentace a edukace v týmu* prof. I. Korbelářové na FPF SU.

Do sféry aplikovaného výzkumu patřilo i několik interních projektů SU navazujících na stávající externí projekty či věnovaných novým výzkumům. Jednalo se převážně o jednoleté projekty mladších pracovníků a doktorandů v rámci IGS SU a SGS SU. Dále tyto projekty sloužily k publikaci obhájených doktorských prací (v jednom případě i práce magisterské) i vydávání studentského časopisu *Tmavomodrý svět* (viz níže ad c).

S rozvojem vědecko-výzkumné činnosti korespondoval i rozsah publikačních aktivit relativně úzké skupiny pracovníků ÚSES, resp. CEV, kteří až do roku 2016 zajišťovali

polovinu až dvě třetiny relevantní publikační činnosti na fakultě, a i v současném minimálním složení mají nadstandardní výsledky. V roce 2013 proto začal s finanční podporou SU vycházet časopis Central European Papers zaměřený na historii, politologii a historickou sociologii, který je zařazen do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice a do mezinárodních databází The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH), Central and Eastern European Online Library (CEEOL) a European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS). Jeho prvním šéfredaktorem byl dr. A. Tóth, kterého v roce 2015 vystřídal prof. I. Halász, a také užší redakci do roku 2018 tvořili pracovníci ÚSES.

Výsledky vědecko-výzkumné činnosti byly ve sledovaném období prezentovány na dvanácti workshopech, seminářích a konferencích, pořádaných či spolupořádaných ústavem (viz příloha č. 2). Téměř polovina z nich se konala v rámci výzkumných projektů základního výzkumu (dva workshopy k dějinám průmyslového dělnictva a konference *Streik als Teil der sozialen und politischen Konflikte in Mitteleuropa 1944-1970*) i aplikovaného výzkumu (konference *Regionální politické elity v Moravskoslezském kraji a Slezském vojvodství v letech 2000–2012*, workshop *Tradiční a nové menšiny ve Slezsku*), další byly věnovány prezentaci aktivit mladých pedagogů a studentů (mezinárodní konference *Prokletá část. Marginalizované oblasti sociálních věd*, na níž navázala letní škola *Politický potlač*), výzkumu střeoevropského areálu (dvě letní školy v rámci programu CEEPUS *Political, Social and Economic Development Central-East Europe*) i novodobých evropských dějin (konference *Mezinárodní mírové kongresy a konference v novověké Evropě* a dvě konference z cyklu *Média a dějiny*, které od roku 2018 pořádá Výzkumné centrum pro kulturní a novodobé dějiny). Pracovníci ústavu dále vystoupili na 13 mezinárodních akcích v zahraničí a na 25 konferencích v tuzemsku, přičemž ve čtyřech případech se jednalo o zvané přednášky (viz příloha č. 2).

c) Propojení tvůrčí činnosti se vzdělávací činností

Návaznost tvůrčí činnosti pracoviště na realizované studijní programy

ÚSES vznikl v návaznosti na výuku bakalářského studijního programu Střeoevropská studia (SES), která probíhala od roku 2006, navazujícího magisterského programu SES, který

byl akreditován v roce 2009, a přípravu doktorského programu Moderní dějiny střední Evropy (MDSE), akreditovaného v roce 2011. Disponoval tak uzavřeným studijním cyklem, realizovaným bohužel vzhledem k absenci kmenových docentů a profesorů politologie v rámci dvou studijních programů (bakalářské a magisterské studium v politologickém, doktorské v historickém). V následujících letech se připravoval joint degree navazující magisterský program Veřejná politika a veřejná správa ve střední Evropě, akreditovaný v roce 2014 a realizovaný ve spolupráci s Fakultou veřejnej správy UPJŠ v Košicích v letech 2015 – 2019.

Na zajištění tak rozsáhlé výuky se kromě kmenových pracovníků nepočetného ústavu podíleli od roku 2012 jako externisté na částečný úvazek jeden tuzemský a tři zahraniční profesori ze zemí Visegrádu, k nimž v roce 2016 přibyla i docentka politologie z Polska. Do tvůrčí, přesněji řečeno publikační činnosti ústavu se sice zapojili jen v minimální míře, nicméně studenti měli možnost seznámit se s výsledky výzkumů střeoevropského areálu probíhajících u nás i v zahraničí, což přineslo nejen potřebnou různorodost pohledů na zkoumané problémy, ale významně posilovalo i komparativní charakter studia. Do výuky na ÚSES se zapojili na kratší či delší dobu i téměř čtyři desítky dalších pracovníků z jiných ústavů FVP či fakult SU a jiných pracovišť, z nichž někteří rovněž prezentovali výsledky zajímavých výzkumů (např. vědecký seminář prof. J. Kuklíka z PrF Univerzity Karlovy Rekonstrukce politických perzekucí aj.). Vzhledem k útlumu studijních oborů v současnosti na ústavu působí už jen prof. I. Paluš z UPJŠ v Košicích a prof. I. Halász z Korvínovy univerzity v Budapešti, dále dr. O. Kolář ze Slezského zemského muzea v Opavě.

Výsledky tvůrčí činnosti kmenových pracovníků ÚSES, především externích výzkumných projektů, byly využity v první řadě při inovaci starších i přípravě nových studijních programů. Především se jednalo o koncipování a zařazování nových povinných i povinně volitelných předmětů, a to i pro jiné studijní obory. Např. výzkum politických perzekucí obyvatelstva se promítl v Bc. i NMgr. studijních oborech Střeoevropská studia (Totalitní a autoritativní režimy ve střední Evropě, prof. D. Janák, dr. L. Hlavienka; Komparativní analýza politických perzekucí I, II, prof. M. Borák, prof. D. Janák), ale i Bc. oboru Veřejná správa a sociální politika (Odškodňování obětí politických represí, prof. M. Borák) aj. Při inovaci studijních oborů a zařazování nových předmětů se uplatňovaly také individuální výzkumné aktivity a zájmy jednotlivců, včetně výsledků doktorského studia mladších pracovníků (např. Post-jugoslávská politika nebo Slovinsko v moderní době, dr. L.

Vomlela; Nedemokratické režimy a teorie tranzice, dr. P. Hušek; Mezinárodní organizace a politické konflikty, dr. K. Tvrďá).

Ve výše uvedených předmětech i řadě dalších se závěry výzkumu uplatnily při tvorbě učebních pomůcek, především power-pointových prezentací (např. Komparativní analýza politických perzekucí I, II; Středoevropská společnost po roce 1945, prof. D. Janák; Slovinsko v moderní době, dr. L. Vomlela aj.), ale i učebních opor (např. D. Janák st. – L. Hlavienka – P. Hušek: *Politický systém České republiky: Historie a současnost*; M. Borák: *Odškodňování obětí politických represí*; D. Janák ml.: *Základy sociologie*), vybrané literatury a kopií dokumentů pro semináře atd.

Třetí rovinu provázání tvůrčí a vzdělávací činnosti představuje uplatnění výsledků výzkumu při výuce v zahraničí. Základní formou byly výukové pobyty v rámci programů Erasmus a Erasmus+, na nichž se v letech 2014 – 2019 vystřídali čtyři pedagogové ÚSES na univerzitách a vysokých školách v Polsku, Maďarsku, Itálii a na Slovensku (viz příloha č. 4). V letech 2017 a 2018 pak přednášel prof. Dušan Janák jako hostující profesor na Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego v Katovicích a Wydziału Historyczno – Społecznym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego ve Varšavě (Represje polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w XX wieku, 60 hod.).

Zapojení studentů do tvůrčí činnosti pracoviště

1) Základní formu zapojení studentů do tvůrčí činnosti na vysokoškolských pracovištích představují pomocné vědecké síly (PVS). V letech 2014 – 2019 působilo na ÚSES celkem osm studentů jako PVS (v akad. roce 2016/2017 a 2017/2018 po dvou, jinak po jednom). Kromě toho dalších pět studentů participovalo touto formou na organizaci a průběhu dvou letních škol realizovaných ÚSES v rámci programu CEEPUS v letech 2017 – 2018 (viz výše ad b).

2) Další formu představovaly granty SGS ve třech variantách:

Projekt samostatného výzkumu studenta doktorského programu Mgr. M. Stanika SGS/2/2015 *Volby v roce 1947 – volební obvod Katowice a Biłsko*, doba řešení 2015 – 2016. Výsledkem projektu byla účast na konferenci 5th Meeting of Young Researchers in Contemporary

History, Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona 15. až 17. července 2015, na níž byl přednesen příspěvek *Election in the Post-War Poland in 1947*.

Projekt *SGS/2/2014 Obsahová analýza jako metoda historického i sociologického výzkumu*, navazující na projekt GA ČR 13-10279S *Průmyslové dělnictvo v českých zemích v letech 1938-1948*, v němž se v letech 2014 – 2015 tři doktorandi (Mgr. R. Przeczek, Mgr. M. Staník a Mgr. T. Valihrachová) podíleli na excerpci odborového tisku ve Všeodborovém archivu v Praze i ve knihovně Slezského zemského muzea v Opavě a uskutečnili studijní pobyt ve Varšavě, v jehož rámci prováděli výzkum v Archivu Akt Nowych. V rámci projektu zpracovali cca 600 excerpt a studii M. Staník - T. Valihrachová: *Působení závodních rad na řešení sociálních otázek v Třineckých železárnách a železárnách a drátovnách v Bohumíně*, publikovanou v roce 2018 ve Slezském sborníku.

Projekt *SGS/25/2016 Mapování vývoje a fenoménů areálu střední Evropy z historických, sociologických a politologických perspektiv a dalších navazujících oblastí sociálně vědního výzkumu*, doba řešení 2016 – 2018, řešitelé postupně dr. P. Hušek, Mgr. M. Kuděla, dr. L. Hlavienka, se zaměřil na podporu samostatné tvůrčí činnosti studentů. Hlavním výstupem z projektu se stal studentský vědecký časopis *Tmavomodrý svět*, který umožňoval studentům nejen publikovat své články, ale získat i praktické zkušenosti z redakční práce. V letech 2016 – 2018 vyšla celkem čtyři čísla časopisu, v nichž publikovali studenti ÚSES a ÚVSRP celkem 17 historických, politologických a regionalistických článků, které prošly recenzním řízením. Zabývaly se převážně středoevropským areálem, ale v některých případech jej přesáhly (např. články o zapatistickém hnutí v Mexiku nebo organizací Černých panterů v USA).

3) Konečně je třeba zmínit přímé zapojení studentů do interních či externích výzkumných projektů řešených na ústavu nebo jiných pracovištích fakulty:

V letech 2015-2017 probíhal na Centru empirických výzkumů projekt *SGS/1/2015 Propojení sociálně-vědní analýzy a fotografie Jindřicha Štreita jako nástroj zachycení životních podmínek Romů*, na jehož realizaci se v letech 2015 - 2016 podíleli dva doktorandi ÚSES (R. Przeczek, T. Valihrachová)

V programu NAKI II, projektu *DGI8P02OVV64 Právní, historické a společenskovední aspekty nových a tradičních menšin v České republice* se přímo předpokládá zapojení studentů především magisterských, ale i bakalářských studijních oborů nejen z ÚSES, ale i ÚVSRP, jako PVS jednak do řešeršní činnosti (excerpce údajů a příprava podkladů pro GIS

mapy ze sčítání lidu, domů a bytů z let 1950 – 2011), jednak do sběru dat a přepisu dotazníků při terénním výzkumu na Osoblažsku. V rámci volitelného předmětu Seminář k empirickým výzkumům I-IV hodnoceného třemi kredity si tak studenti mohou v praxi ověřit a prohloubit znalosti statistiky, demografie i sociologie. V roce 2018 se řešení zúčastnili tři a v roce 2019 dosud dva studenti ÚSES, předpokládá se ještě zapojení tří studentek ÚVSRP.

d) Personální zabezpečení a kvalifikační růst pracovníků pracoviště

Výzkumná a publikační činnost ústavu se odvíjela od jeho personálního složení. Při vzniku ÚSES do něj byli převedeni kmenoví historici, politologové, filosofové a sociolog, a dále externisté z příbuzných disciplín (politická geografie, demografie, regionalistika a právo) z tehdejšího Ústavu veřejné správy a regionální politiky. Personálně se ústav opíral o trojici starších uznávaných historiků moderních dějin (prof. M. Borák, doc. D. Janák st., doc. T. Staněk), které v roce 2012 ještě posílil doc. J. Pernes. Ty měli doplnit mladí politologové, sociologové a filosofové, převážně doktorandi či doktoři z Olomouce a Brna. Zpočátku ústav vedl děkan doc. D. Janák st., v roce 2012 byl vedením pověřen a poté jmenován vedoucím Mgr. P. Slováček, odvolaný v lednu 2015. Od března 2015 do října 2016 byl po příchodu na fakultu pověřen vedením ústavu prof. R. Žáček, od 1. listopadu 2016 převzal vedení ústavu prof. D. Janák.

Za krátkou dobu existence prošel ústav řadou personálních změn. Od konce roku 2012 do srpna 2013 ústav z různých důvodů opustili 3 kmenoví pracovníci včetně doc. Staňka a dva pracovníci na částečný úvazek, jeden kmenový pracovník (dr. Janák) přešel na nově vzniklé Centrum empirických výzkumů (CEV), odkud byl v roce 2017 převeden zpět. Od podzimu 2014 do jara 2015 po krátkém působení na fakultě odešli další dva pracovníci (politolog a historik), nově nastoupili čtyři (dva absolventi bezpečnostních studií a dva historici). Těžkou ránou pro ústav bylo úmrtí prof. Boráka v březnu 2017, v létě a na podzim téhož roku pak tři mladší politologové odešli do státní správy (dr. Vomlela, který s ústavem dále spolupracoval, se v roce 2019 na fakultu vrátil), jeden z filozofů odešel do důchodu a druhý byl převeden na ÚPPV, protože na ÚSES neměl výuku. Vzhledem k rozhodnutí o zaměření fakulty na profesní studijní programy a útlumu studijních programů ÚSES pro malý zájem studentů se již noví pracovníci nepřijímali. Protože po vzniku Výzkumného centra pro

kulturní a novodobé dějiny na sklonku roku 2017 jeho vedení převzal prof. Žáček, působí na ústavu kmenově jen dva historici (prof. Janák, dr. Hlavienka) a sociolog (doc. Janák ml.).

Přestože se na relativně malém ústavu vystřídaly od jeho vzniku do současnosti dvě desítky kmenových pracovníků, byl po celou dobu jeho existence kladen důraz na zkvalitňování kvalifikační struktury jak přijímáním nových doktorů a docentů, tak podporou mladých pracovníků v doktorském studiu:

Inaugurace:

- prof. PhDr. Dušan Janák, Ph.D. (2. prosinec 2016)

Habilitace:

- doc. PhDr. Dušan Janák, Ph.D. (2. květen 2018)

Disertace:

- Mgr. Lukáš Vomlela, Ph.D. (13. únor 2013)
- Mgr. Petr Hušek, Ph.D. (28. leden 2015)
- Mgr. Lubomír Hlavienka, Ph.D. (25. červen 2015)
- Mgr. et Mgr. Kateřina Tvrdá, Ph.D. (28. červen 2016)

Souhrnně lze konstatovat, že se v době, kdy o studijní obory zajišťované ústavem byl relativně značný zájem, tj. do roku 2015, nepodařilo stabilizovat jeho personální strukturu a zajistit odpovídající výzkumnou a publikační činnost mladých pracovníků jako základ pro potřebné inovace a změny. Následné pokusy o personální stabilizaci od roku 2015 byly ovlivněny tím, že po první sérii odchodů na ÚSES přicházeli mladí pracovníci bez potřebné motivace, kteří byli ochotni do Opavy nastoupit, protože zrovna neměli práci či potřebnou kvalifikaci, ale přitom si ponechali vazby na jiná pracoviště, včetně částečných úvazků. Když se pak naskytla příležitost nebo si dokončili doktorské studium, odcházeli z Opavy stejně lehce, jako sem přišli. Tato situace byla zčásti dána objektivními důvody, kupř. neúplnou strukturou studia na SU, kde chybí řada společenskovědních oborů (politologie, sociologie aj.), takže nedisponuje vlastními absolventy, periferní polohou a menším střediskovým významem Opavy, která není krajským městem apod.

e) Řešené projekty

Základní výzkum

Grantová agentura České republiky (GA ČR)

Projekt GA ČR 409/09/0555 *Perzekuce československých občanů v Sovětském svazu (1918-1956)*, řešitel prof. PhDr. Mečislav Borák, CSc., doba řešení 2009 – 2014.

Projekt GA ČR 13-10279S *Průmyslové dělnictvo v českých zemích v letech 1938-1948*, řešitel PhDr. Stanislav Kokoška, Ph.D. (ÚSD AV ČR), spoluřešitel prof. PhDr. Dušan Janák, Ph.D., doba řešení 2013 – 2019.

Projekt GA ČR 15-04099Y *Sociologie ve střední Evropě před druhou světovou válkou v komparativní perspektivě*, řešitel doc. PhDr. Dušan Janák, Ph.D., doba řešení 2015 – 2018.

Projekt GA ČR 16-01543S *Antropologické předpoklady politického myšlení Carla Schmidta*, řešitel: Mgr. Petr Slováček, Ph.D., doba řešení 2016 – 2017.

Aplikovaný výzkum

Externí programy

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity MK ČR (NAKI II)

Projekt NAKI II DGI8P02OVV64 *Právní, historické a společenskovední aspekty nových a tradičních menšin v České republice*, řešitel prof. JUDr. Jan Kuklík, Ph.D. (PF ÚK), spoluřešitel za FVP prof. PhDr. Dušan Janák, Ph.D., doba řešení 2018 – 2021.

***Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013;
Projekt Euroregionu Silesia***

Rozvojový projekt CZ.3.22/3.3.04/13.03881 *Provázanost politických elit na regionální a centrální úrovni*, řešitel Mgr. Lukáš Vomlela, Ph.D., řešen současně s rozvojovým projektem PL.3.22/3.3.04/13.03860 *Śląsk w Europie – dziesięć lat członkostwa w Unii Europejskiej*, řešitel dr hab. Rafał Riedel, prof. UO, doba řešení 2013 – 2015.

Interní programy

Interní grantová soutěž Slezské univerzity (IGS)

Projekt IGS/5/2014 *Filozofické základy psychologie Tomáše Akvinského*, řešitel Mgr. Petr Slováček, Ph.D., doba řešení 2014 (publikace doktorské práce).

Projekt IGS/21/2015 *Tvorba a vydání odborné monografie (Postanarchismus. Proměny strategií rezistence*, řešitel Mgr. Petr Hušek, Ph.D., doba řešení 2015 (publikace magisterské práce).

Projekt IGS/16/2016 *Odvrácená strana evropského politického myšlení. Studie k antropologickým předpokladům politické teorie Carla Schmitta*, řešitel Mgr. Petr Slováček, Ph.D., doba řešení 2016.

Projekt IGS/14/2017 *Slovenská armáda v letech 1939 – 1945*, řešitel Mgr. Lubomír Hlavienka, Ph.D., doba řešení 2017 (publikace doktorské práce).

Projekt IGS/6/2018 *Rozšíření interdisciplinarity vědecko-vědeckovýzkumné mezinárodní spolupráce o nová epistemologická paradigmata a podpora kvalifikačního růstu akademického pracovníka FVP SU*, řešitel doc. PhDr. Dušan Janák, Ph.D., doba řešení 2018.

f) Národní a mezinárodní spolupráce

Spolupráce při řešení společných projektů

Institucionální spolupráce při řešení výzkumných projektů se rozvíjela především s tuzemskými partnery. Při výzkumu politických perzekucí obyvatelstva to bylo Slezské zemské muzeum, při výzkumu dějin průmyslového dělnictva zase Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v Praze. S těmito tradičními partnery ÚSES spolupracuje i při současném výzkumu

menšin, na němž dále participují Právnická fakulta UK a Husitská teologická fakulta UK v Praze.

Podobnou spoluprací se zahraničními partnery při řešení společného mezinárodního projektu se zatím nepodařilo navázat, i když za první kroky tímto směrem lze považovat jak řešení dvou podobných projektů Euroregionu Silesia na FVP SU v Opavě a Státní odborné vysoké škole v Ratiboři v letech 2013 – 2015 (viz výše ad e), tak uspořádání dvou mezinárodních letních škol v rámci programu CEEPUS v letech 2017 a 2018 (viz příloha č. 2). V obou případech byly navázány osobní kontakty, které mohou být základem budoucí mezinárodní spolupráce fakulty především v oblasti politologie.

V rámci historického výzkumu politických perzekucí nelze opomenout dlouholetou spolupráci se sdružením Memorial a Muzeem Andreje Sacharova v Moskvě, která vyvrcholila účastí prof. M. Boráka na symbolickém čtení jmen obětí stalinských represí dne 29. 10. 2015 v Moskvě. V roce 2014 pak začala jeho spolupráce s Ústavem pro studium totalitních režimů České republiky v Praze a Resortním státním archivem Služby bezpečnosti Ukrajiny při přípravě vědecké edice dokumentů k represím Čechů a československých občanů v době Velkého teroru na Ukrajině, v níž po jeho smrti pokračuje prof. D. Janák. Na výzkumu dějin průmyslového dělnictva v českých zemích v letech 1938 – 1948 se podílelo pět externích spolupracovníků z Všeodborového archivu Českomoravské konfederace odborových svazů, Archivu bezpečnostních služeb v Praze a Státního oblastního archivu v Praze, k úspěšnému řešení projektu přispěla i účast dr. P. Heumose z Německa na obou workshopech. Mezinárodní konsekvence výzkumu pak posílila konference *Streik als Teil der sozialen und politischen Konflikte im Mitteleuropa 1944 – 1970* v říjnu 2017 v Praze, na níž vystoupili historici z Maďarska, Německa, Polska a Slovinska (viz příloha č. 2). V rámci interdisciplinárního výzkumu menšin v projektu NAKI II jsou pak externími členy týmu dva polští politologové (Prof. dr. hab. Radosław Zenderowski, Mgr. Lukasz Grzesiczak), kteří se zabývají problematikou polských obyvatel na Těšínsku; kromě nich jsou členy umělecký fotograf prof. J. Štreit, dr.h.c., z FVP SU a dva pracovníci Ostravské univerzity (sociolog, kartograf).

V oblasti sociologie je třeba zmínit každoroční vystoupení zahraničních odborníků na půdě FVP v rámci visehradského projektu 60900007 Visegrad: Social Thought, Structure and Transformation. Jeho řešitelem je doc. D. Janák, který od roku 2017 podnikl řadu kroků k

přípravě návrhu ERC projektu o mezidruhové komunikaci a sestavení mezinárodního týmu odborníků ze Švýcarska, Velké Británie a Kanady.

S výše zmíněnými aktivitami souvisí i zahraniční studijní pobyty a stáže pracovníků ústavu. Prof. M. Borák absolvoval v letech 2014 – 2016 studijní pobyty v Yad Vashem v Jeruzalémě a Wiener Library v Tel Avivu a Resortním archivu Služby bezpečnosti Ukrajiny v Kyjevě. Prof. D. Janák byl v roce 2014 jako expert v projektu *Rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania a podpora interdisciplinarity štúdia na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach* a spolu s M. Borákem v roce 2016 studoval v ústředních ukrajinských archivech v Kyjevě. Doc. D. Janák byl v roce 2017 na studijním pobytu v Britské Kolumbii, v roce 2018 na univerzitě v Neuchatelu a v roce 2019 opět ve Švýcarsku za účelem přípravy mezinárodního výzkumného projektu. Na ÚSES působili v letech 2014 – 2019 čtyři zahraniční stážisté (prof. Michael C. Elavski, PhD., Pennsylvania State University, 2014 – 2015; Mgr. Johana Musálková, University of Oxford, 2015; Mgr. Bartosz Rydliński, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2016 – 2017; Mgr. Lukasz Grzesiczak, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, 2018), kteří se s výjimkou prof. Elavského zapojili vedle výuky i do výzkumné a publikační činnosti (viz příloha č. 1).

Nejnovějšími výsledky mezinárodní spolupráce v posledních dvou letech pak jsou společné studie prof. D. Janáka a prof. R. Zenderowského o problematice střední a středovýchodní Evropy a doc. D. Janáka s Mgr. Johanou Musálkovou o Ernestu Gellnerovi (viz příloha č. 1).

g) Společenský význam tvůrčí činnosti

Společenský dopad základního i aplikovaného výzkumu se odvíjí jak od jejich základních cílů a metodologických rozdílů, tak tematického zaměření i prostorového záběru projektů. Základní výzkum se orientoval na dosud nezpracovaná či dříve tabuizovaná témata na úrovni minimálně českých zemí ve středoevropském kontextu, převážně ale střední, resp. střední a východní Evropy. V tomto rámci se uskutečnila řada dílčích výzkumů s cílem zaplnit „bílá místa“ v moderních dějinách, historické sociologii i politické filozofii, což vyžadovalo aplikování vlastních metodických postupů. Jejich závěry zobecnily následné syntézy, namnoze s komparativními aspekty. Hlavním cílem přitom bylo rozšířit empirické i teoretické

poznání i metodologickou základnu příslušné disciplíny. Závěry historických, resp. historicko-sociologických výzkumů měly nezanedbatelný význam pro dějiny totalitních režimů i politické a sociální dějiny v „krátkém“ 20. století, přičemž se se podařilo udržet kontakt s obdobnými výzkumy v mezinárodním měřítku. Přinesly často první pokusy o komparaci sledovaných fenoménů ve střední a východní Evropě a vyvolaly zájem odborné veřejnosti, ohlasy doma i v zahraničí a aplikaci použité metodiky dalšími badateli i studenty. Souhrnně lze říci, že tyto výzkumy přispěly k poznání procesů a mechanismů sovětizace střední Evropy v letech 1944-1953, meziválečných migrací i formování poválečné společnosti v Československu. Specifickým přínosem výzkumů politických perzekucí obyvatelstva ve střední a východní Evropě ve 20. století, které představují svébytný badatelský směr v české historiografii po roce 1989, pak byl návrat historické spravedlnosti pro jejich oběti, připomenutí jejich dávno zapomenutých osudů i památky a tímto způsobem i symbolické navrácení jejich blízkým a potomkům.

Společnými rysy projektů aplikovaného výzkumu je orientace spíše na regionální problematiku v rámci historického českého Slezska i dnešního Moravskoslezského kraje, důraz na interdisciplinární přístup i na zhodnocení a rozšíření dosavadních poznatků. Základním cílem je pak aplikace závěrů v praxi, zejména ve výuce, ale i veřejné správě či politické sféře. K tomu slouží široká škála různých výstupů, které mají vedle odborných publikací podobu popularizačních článků v periodickém tisku, vystoupení v rozhlasu či televizi, výstav a katalogů, vizuálních pomůcek (např. GIS map) či certifikovaných metodik.

h) Spolupráce pracoviště s veřejností/regionem

V letech 2014 – 2017 pracovníci ÚSES spolupracovali s regionálním tiskem, rozhlasem a televizí (především prof. Borák), komentovali současné politické dění v masmédiích (dr. Vomlela) a podíleli se na přípravě putovních fotografických výstav s regionální tematikou (doc. Janák), v letech 2018 – 2019 se pak řešitelský tým prof. Janáka v rámci projektu NAKI II podílel na přípravě dvou výstav v SZM v Opavě a zpracování výstavních katalogů.

i) Způsob a výsledky vnitřního hodnocení tvůrčí činnosti pracoviště

Základem tvůrčí činnosti jsou dlouhodobé externí výzkumné projekty, na nichž se podílí více pracovníků z ústavu i dalších pracovišť FVP. Každý člen týmu má v projektu přidělenou konkrétní oblast výzkumu s rámcově stanovenými výzkumnými úkoly a konkrétními dílčími i konečnými cíli dle metodiky příslušné agentury. Plnění těchto úkolů u pracovníků Slezské univerzity se kontroluje a hodnotí průběžně formou porad, které se konají zpravidla jednou za dva měsíce, podle potřeby i častěji, i individuálně při jednáních pracovníka s vedoucím ústavu, který je i spoluřešitelem těchto projektů.

Kratší dvou – tříleté individuální či skupinové projekty základního i aplikovaného výzkumu, které řídí řešitel s pololetním hodnocením na úrovni ústavu. Hodnocení interních, většinou jednoletých projektů, jejichž řešitelům bylo umožněno řešení od počátku roku, tj. ještě před schválením projektu, se provádí čtvrtletně, aby bylo možno operativně kontrolovat čerpání finančních prostředků a usměrňovat plnění projektu.

Všichni kmenoví vědecko-pedagogičtí pracovníci od asistentů po profesory mají podle směrnice děkana č. 1/2014 o pravidlech kariérního řádu akademických pracovníků FVP SU v Opavě stanoven odstupňovaný rozsah publikační činnosti za rok (asistenti jeden článek ročně, ostatní dva články v relevantních, tj. bodově hodnocených, recenzovaných časopisech, docenti a profesori navíc jednou za dva roky studii v časopise zařazeném v mezinárodně uznávané databázi a jednou za 3 – 4 roky samostatnou monografii nebo hlavní autorství v kolektivní monografii). Jedná se o orientační ukazatel, který se průběžně upřesňuje podle rozsahu dalších pracovních povinností. Obecně lze říci, že po celou dobu existence ústavu měla část odborných asistentů a asistentů problém tyto ukazatele splnit (např. plán tvůrčí činnosti na 1. pol. 2017, který si sami navrhli a po projednání s vedoucím ústavu potvrdili podpisem, splnila jen polovina z nich). Teprve v posledních dvou letech pracovníci ústavu tyto ukazatele plní bez větších problémů, což platí i o základních kritériích individuálních plánů práce na 2. pololetí 2017, vypracovaných pracovníky po úpravě zákona o VŠ, umožňující individuální rozvržení pracovní doby a práci mimo sídlo fakulty.

I před touto úpravou byla kromě opatření na podporu vědecko-výzkumné činnosti, závazně stanovených už směrnicí děkana č. 1/2010 o podpoře vědeckovýzkumné a publikační činnosti na FVP SU (především snižování minimální výukové povinnosti) pracovníkům poskytována možnost pravidelné práce doma pro výzkumné a publikační účely. Obvykle měli asistenti jeden den v týdnu, odborní asistenti dva dny, docenti a profesori tři – čtyři dny dle

dalších pracovních povinností, v případě potřeby (např. dokončování studie, příprava monografie, psaní disertační práce) byly tyto kvóty zvýšeny. Tvůrčí činnost mimo pracoviště byla evidována v týdenních plánech, které bohužel ukázaly, že část asistentů a odborných asistentů s nedostatečnou publikační a výzkumnou činností se opakovaně snažila tohoto času využít pro přípravu výuky či jiných aktivit.

Výsledky tvůrčí činnosti se dále promítaly ve výši nadtarifních složek mzdy (odměny, osobní příplatek), stanovených při pololetním hodnocení vědecko-výzkumné činnosti v rámci hodnocení činnosti pracovníků. Bodový systém je jednotný pro celou fakultu a zahrnuje dva hlavní ukazatele, jimiž jsou publikační a projektová činnost. Tyto položky jsou oceněny body v závislosti na kvalitě výstupu a úloze pracovníka v řešitelském týmu. Publikační činnost: za monografii a studii evidovanou ve Scopus a Web of Science je 10 bodů, za kapitolu v monografii a studii v ERIH+ a Vládním seznamu recenzovaných časopisů (Jrec) 2 body, za článek v interních časopisech Social Pathology and Prevence, Ošetrovatelské perspektivy 1 bod. Projektová činnost: Projektová činnost: za mezinárodní projekt a projekt GA ČR, TA ČR, NAKI II je 10 bodů, za externí výzkumný projekt 7 bodů a za interní výzkumný projekt 3 body. Na základě hodnocení děkan stanoví výši nadtarifních složek mzdy, následně jsou výsledky hodnocení individuálně projednány s pracovníky a přitom upřesněny úkoly na další pololetí.

Celkem bylo v letech 2014 až 2019 publikováno pracovníky ÚSES 12 monografií, 3 kapitoly v monografiích, 2 články v časopisech indexovaných v databázi WoS a 4 články v časopisech indexovaných v databázi SCOPUS, 10 článků v zahraničních recenzovaných periodikách a 17 článků v tuzemských recenzovaných neimpaktovaných časopisech, 7 statí ve sbornících a 1 edice pramenů.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Přehled nejvýznamnějších výsledků publikační činnosti za léta 2014 – 2019

Příloha č. 2

Přehled vystoupení pracovníků ÚSES na workshopech, seminářích a konferencích v letech 2014 - 2019

Příloha č. 3

Seznam kmenových pracovníků ÚSES na celý a částečný úvazek v letech 2011 - 2019

Příloha č. 4

Přehled výukových a monitorovacích pobytů pracovníků ÚSES v rámci programů Erasmus a Erasmus+ v letech 2014 – 2019

Příloha č. 5

Přehled zahraničních stáží, monitorovacích a studijních pobytů pracovníků ÚSES v letech 2014 - 2019

Příloha č. 1

Přehled nejvýznamnějších výsledků publikační činnosti za léta 2014 – 2019

1. Monografie

2014

- BORÁK, Mečislav: *Zatajené popravky. Češi a českoslovenští občané popravení na sovětské Ukrajině: z historie Velkého teroru na Volyni a v Podolí*. Opava, Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě 2014.
- JANÁK, Dušan – JIRÁSEK, Zdeněk: *Z historie československých vystěhovaleckých družstev v Sovětském svazu (1923-1939)*. Opava, Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik 2014.
- SLOVÁČEK, Petr: *Filosofické základy psychologie Tomáše Akvinského. Studie k metafyzice a psychologii vrcholného středověku*. Opava, Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě 2014 (doktorská práce).
- VOMLELA, Lukáš – HUŠEK, Petr a kol. *Regionální politické elity v Moravskoslezském kraji a Slezském vojvodství v letech 2000-2012*. Polská verze: *TÍŽ: Regionalne elity polityczne w kraju morawsko-śląskim i województwie śląskim w latach 2000–2012*. Opava, Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě 2014.

2016

- SLOVÁČEK, Petr: *Odvrácená strana evropského politického myšlení 20. století Carl Schmitt*. Opava, Slezská univerzita v Opavě 2016.
- ŽÁČEK, Rudolf – KORBELÁŘOVÁ, Irena: *Kořeny i křídla. K historii opavských univerzitních areálů a budov*. Opava, Slezská univerzita v Opavě 2016.

2017

- HLAVIENKA, Lubomír: *Slovenská armáda 1939-1945*. Opava, Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě 2017 (doktorská práce).
- JANÁK, Dušan ml. – ŠTREIT, Jindřich a kol: *Romové obrazem. Příspěvek ke zkoumání sociálních reprezentací Romů v české společnosti*. Opava, Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě 2017.

- SLOVÁČEK, Petr: *Antropologické předpoklady politického myšlení C. Schmitta*. Opava, Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě 2017.

2018

- JANÁK, Dušan ml.: *Klasická sociologie ve střední Evropě: Mezi centrem a periferií*. Praha, SLON 2018.

2019

- JANÁK, Dušan – KOKOŠKA, Stanislav a kol.: *Průmyslové dělnictvo v českých zemích v letech 1938-1948*. Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i. 2019.

2. Kapitoly v monografiích

2015

- BORÁK, Mečislav: Der polnisch-tschechische Konflikt um das Teschener Schlesien. Die „tschechische“ Perspektive. In: BAHLCKE, J., GAWRECKI, D., KACZMAREK, R. (eds.). *Geschichte Oberschlesiens. Politik, Wirtschaft und Kultur von den Anfängen bis zur Gegenwart*. Oldenbourg, De Gruyter 2015, s. 631–638.

2017

- ŽÁČEK, Rudolf: Vzdělaná a vychovaná žena v proměnách času. In: *Ženské téma v dějinách plzeňského vzdělávání*. Praha, viaCentrum 2017, s. 15-32.

2018

- JANÁK, Dušan – WYSSOVÁ (MUSÁLKOVÁ), Johana: Ernest Gellner's Habsburg Dilemma. In: PAPE, Walter – ŠUBRT, Jiří (ed.): *Mitteleuropa denken: Intellektuelle, Identitäten und Ideen. Der Kulturraum Mitteleuropa im 20. und 21. Jahrhundert*. Berlin, De Gruyter 2019, s. 135–144.

3. Články indexované v databázi WoS

2018

- JANÁK, Dušan ml.: Tři tradice sociologie venkova v počátcích sociologie vybraných zemí střední Evropy. In: *Sociológia / Slovak Sociological Review*, roč. 50, č. 2 (2018), s. 149- 171.

2019

- JANÁK, Dušan ml.: Problematika národa v počátcích sociologické teorie ve střední Evropě prizmatem tzv. habsburského dilematu Ernesta Gellnera: Příspěvek k historické sociologii vědění. In: *Sociológia / Slovak Sociological Review*, roč. 51, č. 2 (2019), s. 152-178.

4. Články indexované v databázi Scopus

2015

- SLOVÁČEK, Petr: Form, Essence and Matter in Aquinas' Early Work De Ente et Essentia. Notes to the Metaphysical Foundation of Aquinas' Psychology. In: *Logos i Ethos*, roč. 21, č. 2 (2015), s. 59-95.

2016

- SLOVÁČEK, P. Tomášova metafyzika člověka – člověk jako prostřední článek hierarchie stvoření. In: *Filozofia*, roč. 71, č. 6 (2016), str. 462–473.
- SLOVÁČEK, P. Teorie politická Carla Schmitta a její antropologické a theologické předpoklady. In: *Filozofia*, roč. 71, č. 10 (2016), str. 821–831.

2018

- RYDLIŃSKI, M. Bartosz: Viktor Orbán – first among illiberals? Hungarian and polish steps towards populist democracy. In: *On-line Journal Modelling the New Europe*, No. 26 (2018).

Dostupné z: <http://neweurope.centre.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2018/06/On-line-Journal-Modelling-the-New-Europe-26.pdf>.

5. Články v zahraničních recenzovaných periodikách

2016

- SLOVÁČEK, P.: Carl Schmitt k smyslu politické theologie. K vztahu politické theologie a politické filosofie v myšlení kontroverzního Carla Schmitta z perspektivy Poznámek Leo Strausse. In: *Človek a spoločnosť*, roč. 19, č. 1 (2016), s. 44–56.
- SLOVÁČEK, P., RUBISZ, L.: Carl Schmitt – przemoc jako element konstytutywny teorii polityczności i jej stosunek do tzw. kwestii żydowskiej. In: *Hybris*, roč. 34, č. 3 (2016), s. 54-73.
- KUPKA, Petr – TVRDÁ, Kateřina: “Cigarette smuggling for greenhorns”: Recent patterns of illegal tobacco trade in the Czech Republic. Trends in organized crime, New Brunswick, N. J. In: *Transaction Periodicals Consortium for the National Strategy Information Center*, roč. 19 (2016), s. 1-18.

2017

- RYDLINSKI, Bartosz: Economic crisis as a factor of the neoliberal policy in Poland. In: *Prakseologia*, nr. 159 (2017), s. 39-62.
- JANÁK, Dušan: K vývoji vojenské justice v Československu v letech 1945-1961. In: *Verejná správa a spoločnosť*, roč. 18, č. 1 (2017), s. 5-19.

2018

- GRZESICZAK, Łukasz: Największe problemy polskiej mniejszości na Śląsku Cieszyńskim w oczach polskich mediów na przykładzie gazety „Głos Ludu” i miesięcznika „Zwrot” w latach 2015-2016. In: *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Politologica*, Nr 20 (2018). [online]. Dostupné z: <https://prace-kgp.up.krakow.pl/index.php/studpol>.
- HALÁSZ, I.: Swieta Koruna w węgierskiej Ustawie zasadniczej z 2011 r. In: *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, č. 1 (2018), s. 53-66.
- HLAVIENKA, Lubomír – JANÁK, Dušan: Powstanie Rzeczypospolitej Polskiej a stosunki czechosłowacko– polskie w latach 1918–1920 w czeskiej historiografii (po 1989 roku). In: *Zaranie Śląskie*, roč. 4, č. 4 (2018), s. 66 – 78.
- ZENDEROWSKI, Radosław – JANÁK, Dušan: Does the name matter? Central Europe and central-eastern Europe in different variations and configurations. A comparative analysis of polish and czech discourses. In: *Politeja*, č. 6 (57), (2018), s. 231-257.

2019

- JANÁK, Dušan: Tragické návraty. Osudy ukrajinských reemigrantů z Československa v SSSR. In: *Člověk a společnost*, roč. 22, Supplement (2019), s. 30–43.

6. Články v domácích recenzovaných periodikách v databázi ERIH +

2016

- JANÁK, Dušan – KUDĚLA, Michal – KULHAVÝ, Václav: Sociologický výzkum města Brna z roku 1947. Analýza datového souboru podle základních sociodemografických charakteristik. In: *Brno v minulosti a dnes*, sv. 29 (2016), s. 331-358.

2017

- JANÁK, Dušan: Nevydařená výprava. Českoslovenští horníci v sovětském Rusku 1921–1922. In: *Slovanský přehled*, roč. 103, č. 1 (2017), s. 11-63.

2018

- HLAVIENKA, Lubomír: Sociální problematika v činnosti závodních rad v regionu východního Slezska v letech 1945 - 1948. In: *Slezský sborník*, roč. 115, č. 2 (2018), s. 85-111.
- JANÁK, Dušan: Streikbewegung in Tschechoslowakei in den Jahren 1945–1948. In: *Central European Papers*, roč. 6, č. 1 (2018), s. 59-86.

7. Edice pramenů

- KOKOŠKA, Stanislav – HLAVIENKA, Lubomír: *Průmyslové dělnictvo 1938 – 1948. Edice pramenů*. Opava – Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i. a Slezská univerzita v Opavě /Fakulta veřejných politik v Opavě 2019.

Příloha č. 2

Přehled nejdůležitějších vystoupení pracovníků ÚSES na workshopech, seminářích a konferencích v letech 2014 – 2019

V letech 2014 až 2019 se pracovníci ústavu zúčastnili dvanácti konferencí, workshopů a seminářů, jejichž pořadatelem, nebo spoluorganizátorem byl ÚSES. Pracovníci ústavu také vystoupili na dalších třinácti mezinárodních zahraničních akcích a na 25 konferencích, workshopech a seminářích v ČR. V celkem čtyřech případech se jednalo o vyžádané přednášky.

Konference, semináře a workshopy pořádané ÚSES

Konference:

2015

- **Regionální politické elity v Moravskoslezském kraji a Slezském vojvodství v letech 2000– 2012. Vědecká konference.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě. 25. 2. 2015. Opava. Referáty pracovníků:
 1. L. Vomlela – *Geneza regionalnych elit politycznych w kraju morawsko-śląskim i województwie śląskim.*
 2. P. Hušek: *Prosazování regionálních zájmů na celostátní úrovni na příkladu Moravskoslezského kraje a Slezského vojvodství – Analytická část.*
- **Mezinárodní mírové kongresy a konference v novověké Evropě. Mezinárodní konference.** Slezská univerzita v Opavě, Filozoficko-přírodovědecká fakulta a Fakulta veřejných politik. 14. – 15. 10. 2015. Opava. Referát: R. Žáček, I. Korbelářová: *Opavský kongres roku 1820 očima císaře Františka I.*

2016

- **Konference Média a dějiny.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě. 9. – 10. 11. 2016. Opava. Referát: M. Borák: *Spolupráce historiků s filmaři* (spolu s Josefem Albrechtem z ČT Ostrava).

2017

- **Streik als Teil der sozialen und politischen Konflikte in Mitteleuropa 1944–1970. Mezinárodní konference.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v. v. i. 19. – 20. října 2017. Praha. Vyžádaná přednáška: D. Janák: *Streikbewegung in Tschechoslowakei in den Jahren 1945–1948.*
- **Konference Média a dějiny.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě. 9. listopadu 2017, Opava. Referát: R. Žáček: *Křišťálová noc.*
- **Prokletá část. Marginalizované oblasti sociálních věd.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě. 14. – 15. března 2017, Opava. P. Hušek, K. Tvrďák: Účast v panelových diskuzích.

Workshopy a kolokvia

2014

- **Výzkumné trendy a prameny k dějinám průmyslového dělnictva v letech 1938 – 1948. Mezinárodní workshop.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. 3 – 5. prosinec 2014. Opava. Referáty pracovníků:
 1. D. Janák: *Stav a možnosti výzkumu nucené práce v československém průmyslu v letech 1945 – 1948.*
 2. D. Janák ml.: *Dotazníky ze sociologického výzkumu města Brna z roku 1947 a možnosti jejich využití při výzkumu průmyslového dělnictva.*
 3. L. Hlavienka: *Využitelnost denního tisku pro výzkum dělnického hnutí v letech 1945 – 1948.*

2015

- **Průmyslové dělnictvo a politické režimy v letech 1938–1948. Mezinárodní kolokvium.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. 25. – 26. 11. 2015. Opava. Referáty pracovníků ústavu:
 1. M. Borák: *Kritérium dělnického původu u obětí tzv. katyňského zločinu.*
 2. L. Hlavienka: *Průmyslové dělnictvo v zrcadle odborového tisku 1945–1948.*

3. D. Janák: *Sociální konflikty a stávky na Ostravsku v létě 1948.*

2018

- **Tradiční a nové menšiny ve Slezsku od roku 1945. Workshop.** Slezská univerzita v Opavě. 19. listopadu 2018. Opava. Referáty pracovníků:
 1. D. Janák ml. – G. Oláh: *Metodologické problémy sociologických regionálních případových studií, na příkladu Osoblažska.*
 2. L. Hlavienka: *Národnostní menšiny v okresech Bruntál, Krnov a Rýmařov v letech 1945 – 1948.*
 3. D. Janák: *Tragické návraty. Osudy ukrajinských reemigrantů v SSSR ve 30. letech 20. století.*

Letní škola

2017

- **Political, historical and social development od central Europe. Mezinárodní konference v rámci Letní školy CEEPUS.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě. 31. srpna a 1. září 2017. Opava. Referáty: P. Hušek: *Role of Regional Political Elites of and their Perception of Regional Interests*; L. Vomlela: *Changes of Regional Political Elites in Moravia-Silesia Region.*
- **Politický potlač 2017. Letní škola.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě – Filosofická fakulta UK v Praze, Filozofická fakulta ZČU v Plzni. 7. – 10. září 2017, Železná u Příklep. Referáty: K. Tvrda: *Mapování výzkumu bezpečnostních složek.*

2018

- **Political, historical and social development od central-east Europe. Mezinárodní konference v rámci Letní školy CEEPUS.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě. 30. a 31. srpna 2018. Opava. Referáty: L. Hlavienka: *Labour councils in 1945 – 1948.*

Vyžádané přednášky pracovníků ústavu:

2016

- **Interdisciplinarity in security studies.** New Bulgarian University.

Varšava, 26. 4. 2016 Vyžádaná přednáška: Kateřina Tvrďá: *Critical approaches to security: theorizing or relevance for practice?*

- **Szegedi Tudományegyetem, Állam - és Jogtudományi Kar.** Szegedi Tudományegyetem. 18. listopadu 2016, Vyžádaná přednáška: K. Tvrďá: „*Cooperation of Visegrad Countries in internal security issues*“
- **VII. mezinárodní balkanistické sympósium. Konference.** Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Moravské zemské muzeum, Historický ústav Akademie věd České republiky. 28. – 29. 11. 2016. Brno. Vyžádaná přednáška: Lukáš Vomlela: *Volby v roce 1990 v Bosně a Hercegovině.*

2017

- **Streik als Teil der sozialen und politischen Konflikte in Mitteleuropa 1944–1970. Mezinárodní konference.** Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v. v. i. 19. – 20. října 2017. Praha. Vyžádaná přednáška: D. Janák: *Streikbewegung in Tschechoslowakei in den Jahren 1945–1948.*

Vystoupení pracovníků ÚSES na mezinárodních zahraničních akcích:

2014

- **Több nemzetiségű államok keletkezése és felbomlása Közép-Európában. Tudományos konferencia sorozat – Formation and Disintegration of Multinational States in Central-Europe. VI. Scientific Conference Series.** Segedínská univerzita; Közép-Európai Közlemények, 7. 3. 2014. Szeged, Maďarsko. Referát: A. Tóth – *A csehek és szlovákok sorsának alakulása az első világháború alatt és az önálló Csehszlovákia létrejötte. – Development of Destiny of Czechs and Slovaks during the World War I and the establishment of independent Czechoslovakia.*

2015

- **Pomiędzy demokracją a autorytaryzmem. Dilematy państw Europy Środkowo-Wschodniej.** Instytut Politologii, Uniwersytet Opolski. 7. – 8. 12. 2015. Opole, Polská republika. Referáty pracovníků ústavu:
 1. K. Tvrďá – *Challenge to democracy: Security practices in Central Europe in the age of global terrorism.*
 2. P. Slováček – *Antropologia polityczna Carla Schmitta i jej konsekwencje dla demokracji.*
 3. L. Vomlela – *The Transformation of the League of Communists of Serbia.*

2016

- **Decline or Eclipse of Democracy in Europe's New Democracies. Conference. Sabor Politikologa, Udruženje za političke nauke Srbije** 24. – 25. 9. 2016, Bělehrad, Srbsko, Referát: P. Šaradín a L. Vomlela – *Party Systems Changes in the Czech Republic and Poland.*

2017

- **XIX ISA World Congress of Sociology – POWER, VIOLENCE AND JUSTICE: REFLECTIONS, RESPONSES AND RESPONSIBILITIES.** 15. – 21. července 2018, Toronto, Kanada, Referát: D. Janák: *Between the Centre and the Periphery: The Beginnings of Sociology in Central Europe in a Comparative Perspective.*

Vystoupení pracovníků ÚSES na mezinárodních akcích v ČR

2014

- **Českoslovenští Židé mezi obětmi politických represí v Sovětském svazu.** Spolek akademiků Židů a Federace židovských obcí v ČR. 18. 9. 2014. Praha. Referát: M. Borák: *Českoslovenští Židé mezi obětmi politických represí v Sovětském svazu.*
- **Podíl Volyňských Čechů na vzniku a obnově Československa.** Senát Parlamentu ČR a Sdružení Čechů z Volyně. 21. 11. 2014. Praha. Referát:

M. Borák: *Politická perzekuce Čechů na Ukrajině v době sovětského režimu.*

2015

- **Vydrancováno – ale kým? Protektorát Čechy a Morava a okupovaná Evropa ve světle nacistických krádeží.** Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí druhé světové války, o. p. s. 21. – 22. 10. 2015. Praha. Referát: M. Borák: *Hlavní rysy okupační politiky v Protektorátu Čechy a Morava a ve zbytku českých zemí.*
- **Výjezdní zasedání Komisje Historyczne.** Polska Akademia Nauk, oddział Katowice. 18. 5. 2015. Opava. Referáty pracovníků:
 1. M. Borák – *O výzkumu českých obětí politických represí v bývalém Sovětském svazu.*
 2. D. Janák – *Perzekuce Čechů a československých občanů v Sovětském svazu v letech 1918– 1939.*

2016

- **Výroční Konference sdružení Katyňská rodina v ČR,** 7. prosince 2016, s účastí generálního konzula Polské republiky v ČR. Český Těšín. Referát: M. Borák: *Okolnosti vzniku občanského sdružení Katyňská rodina v Československu.*

2017

- **11. sjezd českých historiků.** Filozofická fakulta univerzity Palackého v Olomouci. 13. – 15. září 2017. Olomouc. Referáty pracovníků:
 1. D. Janák: *Migrace a perzekuce. Osudy československých občanů v SSSR 1920 – 1938.*
 2. L. Hlavienka: *Čtyři období existence závodních rad.*

2019

- **Problémy právního postavení menšin v historii. Mezinárodní workshop.** Právnická fakulta UK v Praze. 26. února 2019, Praha. Referáty pracovníků:
 1. L. Hlavienka: *Národnostní menšiny na území okresů Bruntál, Rýmařov a Krnov v letech 1948 až 1960.*

2. D. Janák: *Ukrajinská reemigrace z Československa do SSSR ve 20. a 30. letech 20. století.*

Příloha č. 3

Seznam kmenových pracovníků ÚSES na celý a částečný úvazek v letech 2011 - 2019

Pracovníci na plný úvazek:

- prof. PhDr. Dušan Janák, Ph.D. (prosinec 2011 – dosud)
- prof. PhDr. Rudolf Žáček, Dr. (březen 2015 – prosinec 2017)
- prof. PhDr. Mečislav Borák, CSc. (prosinec 2011 – březen 2017)
- doc. PhDr. Dušan Janák, Ph.D. (září 2012 – březen 2013; září 2017 – dosud)
- doc. PhDr. Soňa Gabzdilová, CSc. (únor 2018 – leden 2019)
- Mgr. Lubomír Hlavienka, Ph.D. (červen 2015 – dosud)
- Mgr. Lukáš Vomlela, Ph.D. (září 2012 – říjen 2017)
- Mgr. Petr Slováček, Ph.D. (září 2012 – červen 2017)
- Mgr. Petr Hušek, Ph.D. (únor 2015 – září 2017)
- Mgr. et Mgr. Kateřina Tvrdá, Ph.D. (únor 2015 – září 2017)
- Mgr. et Mgr. Andrej Tóth, Ph.D. (únor 2013 – únor 2015)
- Mgr. Petr Hlaváček, Ph.D. (září 2012 – leden 2015)
- PhDr. Jiří Sedláček (září 2012 – srpen 2017)

Pracovníci na částečný úvazek:

- prof. RNDr. Vladimír Baar, CSc. (září 2012 – srpen 2018)
- prof. Dr. Ivan Halász, PhD. (říjen 2013 – dosud)
- prof. JUDr. Igor Palúš, CSc. (únor 2013 – dosud)
- prof. dr. hab. Krystian Heffner (září 2013 – červen 2019)
- dr. hab. Małgorzata Myśliwiec (leden 2017 – říjen 2018)
- PhDr. Ol'ga Šrajeroová, CSc. (září 2014 – leden 2018)

Příloha č. 4

Přehled výukových a monitorovacích pobytů pracovníků ÚSES v rámci programů Erasmus a Erasmus+ v letech 2014 – 2019

Výukové pobyty

2014

- dr. Petr Slováček - 16. až 19. 12. 2014; Opolská univerzita
- dr. Lukáš Vomlela - 16. až 19. 12. 2014; Opolská univerzita

2015

- dr. Petr Slováček - 7. až 10. 12. 2015; Opolská univerzita
- dr. Lukáš Vomlela - 18. až 22. 5. 2015; Opolská univerzita

2016

- dr. Lukáš Vomlela - 27. až 30. 9. 2016; Opolská univerzita

2017

- dr. Lubomír Hlavienka - 12. až 15. 6. 2017, Univerzita Sv. Cyrila a Metoda v Trnavě
- dr. Lukáš Vomlela - 24. až 30. 9. 2017; Università degli Studi di Trieste, Terst
- dr. Kateřina Tvrdá - 8. až 12. 5. 2017; National University of Public Service, Budapešť
- dr. Lubomír Hlavienka - 25. až 29. 9. 2017; Eötvös Lóránd University, Budapešť

2018

- dr. Lubomír Hlavienka - 23. až 27. 4. 2018; Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Varšava
- dr. Lubomír Hlavienka - 11. až 15. 6. 2018; Univerzita Sv. Cyrila a Metoda v Trnavě

2019

- dr. Lubomír Hlavienka - 18. až 22. 2. 2019; Univerzita Komenského v Bratislavě

Monitorovací pobyty

2016

- prof. Dušan Janák – 13. až 16. 6. 2016; University of Maribor, University of Ljubljana
- dr. Kateřina Tvrdá – 19. až 23. 9. 2016; Università degli Studi di Trieste, Terst

- dr. Petr Hušek – 19. až 23. 9. 2016; Università degli Studi di Trieste, Terst

2018

- prof. Dušan Janák – 22. až 25. 4. 2018; Pedagogická univerzita v Krakově
- prof. Dušan Janák – 21. až 26. 10. 2018; Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Varšava

Příloha č. 5

Přehled zahraničních stáží, monitorovacích a studijních pobytů pracovníků ÚSES v letech 2014 – 2019

2014

- **prof. Mečislav Borák:** Archiv Služby bezpečnosti Ukrajiny, Kyjev, Ukrajina, 25. – 28. 6. 2014; Studijní pobyt
- **prof. Mečislav Borák:** Yad Vashem Memorial, Jerusalem; Wiener Library, Tel Aviv, Izrael, 10. – 20. 10. 2014; Studijní pobyt
- **prof. Dušan Janák:** Filozofická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice, Slovensko, 24. – 26. 11. 2014; Monitorovací pobyt

2016

- **prof. Mečislav Borák:** Archiv Služby bezpečnosti Ukrajiny v Kyjevě ve dnech 18. – 26. 10. 2016; Studijní pobyt
- **prof. Dušan Janák:** Archiv Služby bezpečnosti Ukrajiny, Nacional'na biblioteka Ukrajiny im. V.I. Vernads'koho v Kyjevě ve dnech 18. – 26. 10. 2016; Studijní pobyt
- **dr. Lukáš Vomlela:** University of Maribor a University of Sarajevo v termínu 7. – 16. 12. 2016; Kombinovaný studijní a monitorovací pobyt
- **prof. Dušan Janák:** Národní univerzita veřejných služeb. Budapešť, Maďarsko 30 – 31. 5. 2016; Monitorovací pobyt

2017

- **doc. Dušan Janák:** Britská Kolumbie, terénní výzkum a návštěva University of Victoria, červenec 2017; Stáž

2018

- **doc. Dušan Janák:** Université de Neuchâtel a vědecká pracoviště ve Freiburgu, Aarau a Sionu v termínu 15. – 27. 4. 2018; Stáž